

تۆرك يوردى

تۆرك اومياقلىرى مركزى هيئتى طرفىدىن نىشر اولغور.

نومرو ۳

كانون اول ۱۳۴۰

جلد ۱

مزارینک باشنده

ضیابک ، ۲۵ تشرین اول جمعه ایرتسی صباخی ، تحت تداویده بولوندیغی ، بک اوغلنده کی فرانسز خسته خانه سنده وفات ایتدی . بو خبرک بوتون مملکتده اویاندیردیغی الیم تأتیری - آنجق رقصی آشاغیده کی صحیفه لرده نشرایده بیلدیگیز - تعزیت تلغرافلری افاده ایدر . وفاتنک ایرتسی بازار کونی جنازه سی پک بویوک مراسمه قالدیریلدی . استانبولک منور وکزیده کنجلینک اللرنده طاشینان تابوتی ، رئیس جمهورایله ملت مجلسی و حکومت ممثللرندن ماعدار رسمی و خصوصی تشکیلاتدن بیکارجه ذوات سلطان محمود تربه سنه قادر تعقیب ایتدیله . مزارینک باشی اوچنده استانبول تورک اوجاغی کاتب عمومیسسی دوقتورفتی بک چوق کوزل برنطقله اوجاقیلره ترجان اولدی . فتحی بکدن صوکره آذربایجان تورکلری نامه رسول زاده محمدامین بک حسیاتی افاده ایتدی .

مکاتب عالییه برلکی نامه بیطر مکتبدن برافندینک سوزلرینی دارالفنون امینی اسماعیل حق بک خطابه سی تعقیب ایدهرک طب طلبه سی نامه ده بر افندی آرقاداشلرینک تأثرلرینی آکلاتدی .

دوختور فتحی بک خطابه سی :

— خانملر ، افندیار ، آرقاداشلر !

تورکه ایشیق طوتان ، تورکه فکر علمداری اولانلردن برینی بوکون تورک کنجلیکی ضیا بک شخصنده غائب ایتدی . بو بویوک رهبر وایمان آرقاداشمیزی ابدیت یولنک باشنده سلامتارکن هنوز طوبراق اوستنده کی عزیز بقیه سته تورک اوجاغنک صوک سوزلرینی سولنک شرف والمنی طاشیان بن دیرم که :

بویوک اوجاقلی ! حیاتکک اک قیمتلی زمانلرینی علمه وقف ایتدک ؛ کله جک نسللر ایچون فکر خزینهلری بولدک . هراترک اوزون وقاراکاق اولان جهالت یولنده کی فکر مجاهدلری ایچین برر ایشیق ، برر شمشک اولدی . بونک ایچون اوجاق سنی تقدیس ایدهر !

عزيز اوجاقلى ! حياتكى مادي ، معنوي آلايشدن آزاده ، سهويملى برسادكى
ايچنده ، وقور برتواضع ايچنده ياشادك !

بو كوزل مثالك ايچون اوجاق سنى تقدیس ايدر . علم ساحه سنك شانلى و شرفلى
برموقع ، فكر مساعيسنك اك يوكسك برامل وسعادت اولديغنى بزلره اوكرتمك
ايستدك . فقير اولان علم خزينه مزه مشقتلى واوزون تبعلرك ميراثى هديه ايتدك .
بونك ايچون اوجاق سنى تقدیس ايدر .

طوپراقدن كلوب ملوپراغه كيدن قيمتلى تورك ! طوپراغك چوروتمه يه جكي ،
طبيعتك شكلدن شكله دورايدمه يه جكي سن ؛ ازلى بروضوحله نسلدن نسله ، دماغدن
دماغه ، قلبدن قلبه كچه رك تورك ملتى پايدار اولدقجه ياشايه جق اولان اصل معنوي سن ،
فكر و تحسك آبداندىنك !

فانى وجودىكى مزارك باشنده تشيع ايدن بزلرك دماغنده و قلبنده ازلى سلطنتكى
بوكون قورويورسك . كوك آلپ ضيانتك وجودى بوكون دنيا دن كوچدى . فقط
كوك آلپ ضيانتك فكرى زمانك ييقاماياجنى حكمرانيسنى بوكون اوجاقلىلرك قلبنده
تأسيس ايتدى . بيراقديغك كوزمل آثار ؛ ياشاديغك كوزمل حيات ؛ حياتك صوك
حدودينه قادار كوتورديكك علم ايشينى ؛ بونلر آرامزده سونمه يه جك خاطره
نورلى ؛ روحكك ايزلريدن .

بز اوجاقلىلر ؛ بزدن كچن فانى وجوديكه ؛ ماتمله وداع ايدسيورز . فقط بزدن
فلان ازلى علم و فكر چراغك قافامزده آيدينلاديني حقيقتلرك ؛ كوزه للكلرك
شكرانى بوكون صوك دفعه سكا سويله مك ايسته يورز . فانى كوك آلپ ضيا ؛ قلبارى
باشله دولان اوجاقلى آرقداشلىركدن وداع ؛ لاييموت كوك آلپ ضيا ؛ اوجاقلى
آرقداشلىرىنك خشوعله دولان قلبلرندن سلام وازلى احترام !

محمد امين بكك خطابسى :

محترم حضار كرام ، بويوك تورك رهبرى داربقايه كوندرديكمن شوخزين

دمده ، تورکیه حدودی خارجنده یاشایان تورکلرک حسیات و تأثراتنه حضور کزده
ترچان اولمق شرفیله مباہمی یم .

ضیا بک ، انقراضه محکوم بولونان عثمانلی ایمپراطورلغنه ، سوق تاریخله ،
چوکن انقاضی آلتنده قالان تورک نسلنه ، بوفلا کتدن متولد یأس و حزنه قایلما یوب
یکی برشوق ایله یاشامق و چالیشمق امیدیی تلقین ایتدی . اونک ملیت پرورلک
و تورکچیلک ساحه سنده وقوع بولان علمی تبلیغاتی قیلرله چوکن قارا حزننی داغیتدی .
بونک یرینده او ، ملی امید ایشیغنی آیدینلاتدی . شیمدیکی تورک نسل و وجود
کتیردیکی بنای استقلال ایچون ، ضیا بکک تمثیل ایتدیکی ملیت فکرینه مدیوندر .

افندیلر ، ضیا بکک تبلیغاتی یالکیز تورکیه افقارینه منحصر قالش بر فکر
دکلدر . « تورک یوردی » و « تورک اوجاغی » نک ترویج ایله دکلری افکارک مبشری
بولونان ضیا بک تورکچیلک مفکوره سنی تورکیه جیلک شکلنده آکلامیوردی . تورکلک
یالکیز تورکیه یه منحصر اولمادیکی کبی ، تورکچیلک ده تورکیه جیلک دکلدر . بوتون
تورک اولکلری ایله برابر آذربایجان تورکلری ده ملی مفکوره آتشی ایله
طوتوشمشلردر . تورکلکک مختلف نوعدن بولونان دشمنلری ، عبت دکلدرکه
ایلک حمله ده ، بو آتش اوجاقلرینی سوندیرمک ایسته مشردر . کوزهل استانبول
او منحوس متارکه سنه لرندده مسئولیلرک آلتنه دوشدیکی زمان ، بوراده ایلک تجاوز
اوغرایان مؤسسه تورک اوجاغی اولمشدی . آذربایجانده کذا ؛ باکویی اشغال
ایدن دشمنک ایلک یاپدینی ایش تورک اوجاغنی قاپامق اولمشدر .

فقط ؛ افندیلر ، استانبولده قهر ایدیلهمه ین تورکلک مفکوره سی ؛ باکودده
قهر ایدیلهمز !

ضیا بک ؛ تابتدای تبلیغاتندن بری ؛ تورکلکی معنوی برکل واحد شکلنده تلقی
ایله مشدر . منظوم بردستانده تورکلرک مفکوروی غایه لرینی تمثیل ایدن قیزیل آلمانی
عصری عرفانی بولان عاشق لیرک بری آناطولیدن چیقان بر کنج دیگری ده
باکولی بر قیزدر . کوک آلب ، بویوک استاد ؛ تورک ایلی نک بویکی مهم قولی آرمسنده کی
صهریت معنویه یی نه کوزهل ترمیز ایله مشدر !

آذربايجان توركلوكى ؛ شيمديكى حالده ؛ ملتپرورلكى افكارضالهدن عدايددن
ياپانچى برقوتك يداستيلاسنددر. كنجلكى « قومونيزم القباسى » خارجندهرشيشى
اوقومقدن منع ايدن بونلالم قوت كتبه خانه لردن كرك ضيا بلك ؛ كرك امين بلك
اثرلرينى قالديرمشدر . فقط مبارز آذربايجان كنجلكى ؛ بوتون بوموانعه رغماً ؛
استيلا مفكوره سنه قارشى قوييور ؛ « قومونيزم القباسى » نى دكل ، « توركچيلكك
اساسارى » نى ازبرليور .

توركيه توركلارى بويوك ضيانك افولندن دوبدقلى تأثرلرينى كال حريته بيان
ايتك امكانيله مسعوددرلر ؛ آذربايجانك وروسيه تحت اسارتنده بولنان ديكرتورك
ايللرينك ياس و تأثرى بونقطه ده برقات داها ترايد ايدر . چونكه اونلر توركلوك بويوك
ووطنپرور عالمك يادى ، ايسته دكلرى كچي ؛ ترجم اتمك امكاننده دكلدرلر .
با كوده حر و ملي مطبوعات اولسه يدى ؛ استادك خبرارتخالى اومحيطده نه بويوك
تظاهرات حزينى موجب اولوردى ! . . فقط بو كچي حزن و ياس دملرينى ضيا بلك
مسقط راسى بولنان آنا طولى ايله بالذات استاد كنديلرى دخى كچيرمه ديلرمى ؛ نه بويوك
سعادت كه مفكوره سنك توركيه ده تحققت ايتديكنى كورد كدن صوكرارتخال ايتدى .
توركيه ليلرك بويوك مفكوره نك تحققت يولنده كوستردكلرى اعجاز كار فداكار .
لقدردن حسن مثال آلارق ملت فكرى ايله مشبوع بولنان آذربايجان كنجلكى
قارائلق و جتين يولنى بويوك مفكوره نك مشعل ايله ضيالا ندرد قجه بومسعود نجاتك
كنديسى ايچون ره مقدر اولديغنه اميندر .

بزدن ؛ مفكوره نك تحققتى چشم حسرت و اميدله بلكه ين استيلا زده توركلردن ؛
سكا ؛ اى بويوك مبشر حريت ؛ اى بويوك ثولو ؛ بيكلرجه رحمت و احترام ؛

اسماعيل هقى بلك خطابسى :

بويوك عالم و مدرس ضيا بك ! قبر كرك باشنده و آرقاداشلر كرك اسانندن سزه
خطاب ابدىيورم . ضيا بك ؛ حياتكز ؛ حياتى برطاقم مادي و سفلى قوتلرك برتر كچي
كى آكلايانلر ايچين نه قطفى برتكذيبدى . اولومكز ايسه مفكوره نك ابديته
نه بويوك شاهددر .

ضیابک ! بوندن سنه لرجه اول کوزلرمن قارانلغه چوق آیشمشدی . سز بویوک
عالم بزه ایشینی کوستردیکیز ؛ فقط ضیابک سز بزه ایشینی کوسترمکله قانغادیکیز ،
کونشه باقانی ده او کرتدیکیز . .

ضیابک سنه لرجه اول حسارمن مادی و خودیین حسار ایدی . بویوک فیلسوف
سز بزه ملی و انسانی حسارک وارلغنی او کرتدیکیز !

ضیابک سنه لرجه اول اراده من مفلوج برحاله صانکه یاصلی ایدی . بویوک
مؤمن ، سز بزه اراده نك یارایجی قدرتی اعلان ایتدیکیز .

خلاصه ضیابک ، سز الهی برحمله کبی جهلی ییتدیکیز ، رینه علمی قویدیکیز ،
فکرلردن آنارشینی قالدیردیکیز ، رینه اصولی قویدیکیز . استبداد و سلطنتی
قالدیردیکیز . رینه استقلال و حریتی قویدیکیز ، امیدسنزلسکی قوغدیکیز ، رینه
ایمانی قویدیکیز . سز برامتی ایشلداندیکیز ، اوندن برملت چیقاردیکیز .

ضیابک ، سز یالکیز برعلم و فلسفه یامقوله دویمادیکیز ، علمکیزک و فلسفه کیزک
ادبیاتی ده یایدیکیز ، سز هرملی حسی آلوب تورک اولککسنک اک او جرا کوشه لرینه
قادر کورتوردیکیز و اونلرله هر تورکک قلمبده حسدن برآیده انشا ایتدیکیز . .

ضیابک ، سز او قادر بویوکسکیز که بونی افاده ایتک ایچین بالذات یاراندیغکیز
ملی ادبیاتک قوتی بيله کافی کله من . سزک بویوکککککیزی تسلیم ایچین صوصمق
لازمدر . چونکه سکوت بیلیرسکیز که اکثریا احوالده بر بلاغتدر . یالکیز ضیابک
منزاکیزک باشنده صوصارکن اجتماعیاتکیزک بویوک و سرت بر قانونی تکراردن
کندمی آلامایورم : « فردلر قانی ، ملتار ایسه سربادیته مظهردرلر »